

MESTNA OBČINA MARIBOR
MESTNA UPRAVA
MEDOBČINSKI URAD ZA VARSTVO OKOLJA
IN OHRANJANJE NARAVE
Slovenska ulica 40, 2000 MARIBOR

Informacija za medije in občinsko glasilo

Datum: 20. 11. 2017

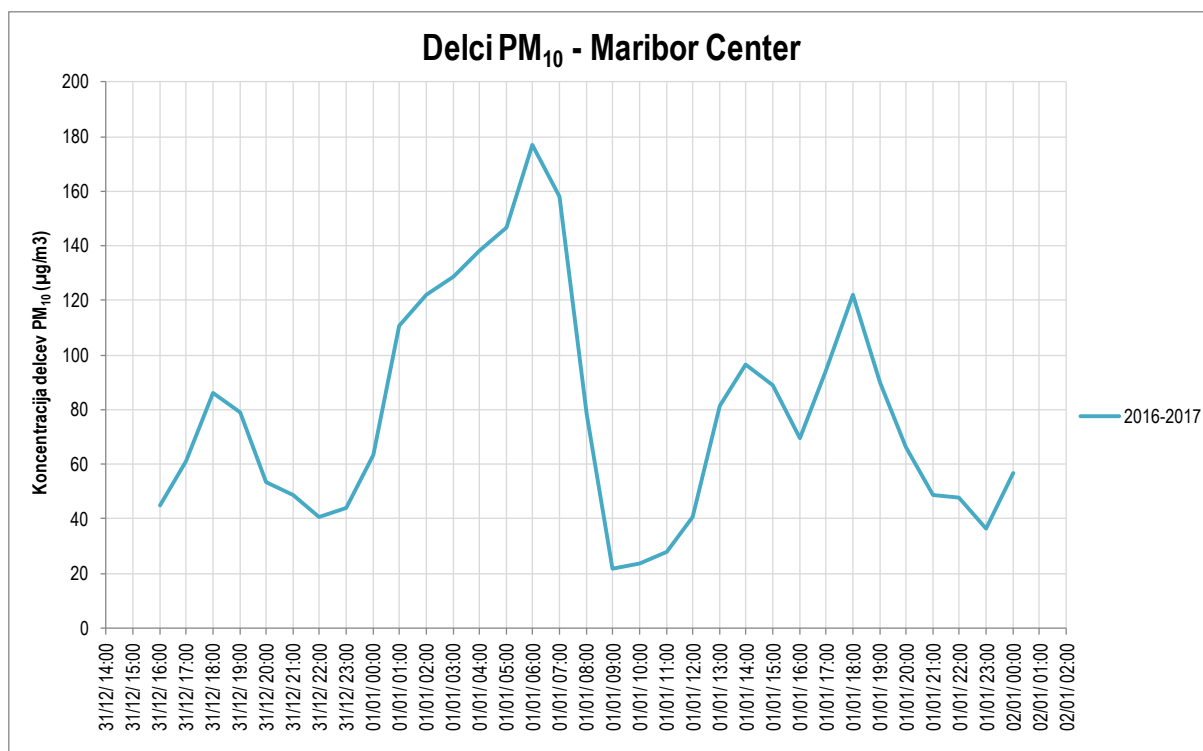
ALI ZA POPESTRITEV PRAZNIČNEGA VZDUŠJA RES POTREBUJEMO PIROTEHNIČNA SREDSTVA?

Mesec december je mesec veselja in pričakovanj, vendar nam lepe trenutke pogosto kvarijo močni poki, ki jih povzročajo pirotehnična sredstva.

Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih določa, da je uporaba pirotehničnih izdelkov, katerih glavni učinek je pok, dovoljena le v času med 26. decembrom in 2. januarjem. Teh izdelkov nikoli ni dovoljeno uporabljati v strnjenih stanovanjskih naseljih, zgradbah in zaprtih prostorih, v bližini bolnišnic, na površinah, kjer potekajo javne prireditve itd. (mimogrede, predpisana globa za kršitelje predpisa je od 400 do 1.200 evrov). Žal niti dosledno spoštovanje zakona ne bi rešilo vseh težav, ki jih povzroča pirotehnika. Ta namreč (poleg dizelskih motorjev, kurišč na biomaso, industrijskih obratov itd.) znatno poslabšuje kakovost zraka.

Podatki Agencije RS za okolje in merilne mreže Maribora in sosednjih občin kažejo, da so že več let v prazničnem času, predvsem pa v silvestrski noči, koncentracije zelo drobnih prašnih delcev v zraku močno povišane (slika 1). Koncentracije delcev PM₁₀ so v Mariboru na dan 31.12.2016 začele naraščati po 22:00 uri in so naraščale vse do vrha naslednjega dne ob 06:00, ko so znašale že 178 µg/m³. Tak porast koncentracije delcev gre pripisati ognjemetu in uporabi druge pirotehnike. Tudi v sosednjih občinah smo zabeležili preseganja mejne dnevne vrednosti (50 µg/m³) za delce PM₁₀ in sicer:

- 31.12.2016: Miklavž na Dravskem polju: 83 µg/m³
- 1.1.2017: Maribor Center: 88 µg/m³, Miklavž na Dravskem polju: 122 µg/m³

Slika 1: Koncentracije delcev PM₁₀ na merilnem mestu Maribor Center v obdobju 31.12. 2016 do 2. 1. 2017

Skupna značilnost vseh pirotehničnih sredstev je, da vsebujejo eksplozivne in zdravju škodljive snovi, med njimi tudi zelo strupene barijeve soli, kalijev kromat, svinčev nitrat, katerih smrtna doza je izjemno nizka. Teh snovi z rednim monitoringom zraka niti ne analiziramo, vemo le, da jih pirotehnika vsebuje. Ko z monitoringom spremljamo drastično povišanje koncentracije delcev PM₁₀ vemo tudi, da so te strupene snovi prisotne v velikih odmerkih. Žal se pri aktivaciji eksplozivov v ozračje sprostijo vse snovi, ki so del pirotehničnega sredstva ter produkti, ki nastanejo pri reakciji. Najslabša situacija je tam, kje so odvijajo največje praznovanje z uporabo pirotehnike. Ker gre za zelo majhne delce, lahko ti v zraku lebdi več dni, gibajo se z zračnimi tokovi, še posebej kadar ni padavin. Ko se čez čas posedejo na površino, se zaradi vetra in prometa ponovno dvigajo v ozračje. Padavine jih sperejo iz ozračja in tal, ter s tem onesnažijo površinske vode in podtalnico. Nevarna lastnost teh delcev je, da lahko prodrejo globoko v pljuča in krvno žilni sistem, kjer povzročajo vnetje dihalnih poti tudi pri sicer zdravih ljudeh, prehajajo celo v možgane in vplivajo na živčevje ter genetski material ljudi in živali. Raziskave so pokazale povezavo med onesnaženostjo zraka in poslabšanjem zdravstvenega stanja pri ljudeh z respiratornimi boleznimi ter povečanje števila smrti pri starejših ljudeh zaradi akutnega poslabšanja obolenj srca in ožilja.

Tako svetlobni učinki kot pok, ki ga povzroči eksplozija pirotehničnega predmeta predstavlja velik problem za prostoživeče živali in hišne ljubljence. Zaradi pokanja se živali zelo vznemirijo – prostoživeča divjad in ptice zbežijo in s tem porabljajo dodatno energijo, ki je v tem letnem času zaradi pomanjkanja hrane ni v izobilju. Tudi domače živali in hišni ljubljenci ob pokanju doživljajo stres, katerega posledice so največkrat vedenjske in telesne motnje, pogosto pa tudi zbežijo od doma. Tako lahko v času novoletnih praznikov in še kasneje v naravi srečamo prestrašene, prezeble in onemogle kužke, ki so v paniki zbežali pa se ne znajo več vrniti Domov. Seveda pa se poveča tudi število sprejetih živali v zavetiščih. Če so živali ustrezno čipirane in imajo srečo, lahko ponovno najdejo svoje gospodarje. Vedno pa se take zgodbe ne končajo dobro.

Preden se odločite za nakup pirotehnikе morda premislite še naslednja dejstva:

- Pirotehnika se proizvaja in uvaža v glavnem iz Kitajske, kjer jo v zelo slabih razmerah izdelujejo otroci;
- Nakup pirotehnikе lahko pomeni, da boste globoko segli v denarnico. Morda bi ta denar namenili za dobrodelne namene;
- Ne nazadnje se pri uporabi pirotehnikе lahko zgodijo in se zgodijo res tragične nesreče, včasih z doživljenjskimi posledicami za posameznike. Usoda se lahko poigra tudi z vami !

Zato še enkrat apeliramo na vas: preden uporabite tovrstne izdelke pomislite na svoje zdravje, na bolnike, starejše, male otroke in živali, ki jih hrup in svetlobni učinki zmotijo pri njihovem vsakodnevnem življenju.

Če vam je v resnici vseeno za vas in vaše otroke, soljudi, okolje, živali in naravo in boste pirotehnična sredstva uporabili, pa bi bilo prav, da njihove ostanke po uporabi pospravite, še posebej s kmetijskih zemljišč, saj obstaja velika verjetnost, da sicer zaidejo v krmo živali. Zaradi nevarnosti požara tudi odsvetujemo uporabo pirotehnikе v bližini gospodarskih poslopij, še posebej hlevov, kozolcev in skladišč!

Tudi mir in zvezdnato nebo sta neločljivo povezana z decembrskim časom.

Brigita Čanč,
Podsekretar

mag. Suzana PRAJNC,
vodja urada